Talouden ja toiminnan neljännesvuosikatsaus 1.1.-30.9.2026

KHALL 16.11.2026 § 219
345/02.02.02/2026

Kaupunginhallituksen 22.12.2025 (§ 289) hyväksymän vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaan kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle raportoidaan taloudesta ja toiminnasta neljännesvuosittain. Syyskuun neljännesvuosiraportti laaditaan kevennetyllä sisällöllä pääpainona talouden toteutuma ja koko vuotta koskeva ennuste.

Kaupungin kokonaistalouden hallinta edellyttää, että toimielimet suunnittelevat toimintansa niin, että toimialalle valtuuston osoittamat tuloarviot toteutuvat ja määrärahat riittävät. vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpano ohjeen mukaan talousarvion poikkeamiin toimialojen on reagoitava välittömästi. Sitovuustaso käyttötalousosassa valtuustoon nähden on ulkoisten ja sisäisten toimintatuottojen ja -kulujen erotus (toimintakate) toimialoittain sekä toimialan valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026.

Vuoden 2026 talousarviokirjassa (s. 28) on määritelty erikseen sitoviksi eriksi maanmyyntivoitot (300 000 euroa), puun myyntitulot (260 000 euroa) sekä lomituspalveluiden toimintayksikölle nettomäärärahaksi 0 euroa. Tuloslaskelmaosassa sitoviksi on määritelty rahoitustuottojen ja -kulujen erotus (netto), verotulot, valtionosuudet sekä satunnaiset tuotot ja kulut.

Rahoitusosassa sitovia eriä ovat antolainasaamisten lisäys ja vähennys, pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutokset. Investointiosassa sitovia eriä ovat investoinnit (netto) toimialoittain. Tilakeskuksen investointeja seurataan erikseen teknisen toimen toimialan sisällä. Myös Vesi -liikelaitoksella on erillinen investointimäärärahansa. Tilakeskuksen investointeihin kohdentuvan lainamäärän nettomuutos on myös määritelty erikseen sitovaksi eräksi. Talousarvion sitovuustasot on esitetty vuoden 2026 talousarviokirjassa (s. 28–29).

Talouden ja toiminnan neljännesvuosikatsauksissa ilmoitetaan olennaiset toiminnan ja talouden tapahtumat, jotka heijastuvat erityisesti talouteen. Toimialan syyskuun neljännesvuosikatsaus sisältää:

• toimialan katsauksen vastuualueittain raportointijaksolle
• toimialan talouden jaksotetut toteumatiedot ja koko vuoden ennusteen käyttötalouden ja investointien osalta
• toimialan keskeiset tekijät, mitkä vaikuttivat ajanjakson tuottojen ja kulujen määrään sekä ennakoidut talousarviopoikkeamat
• toimialan mahdollisen määrärahamuutosesityksen perusteluineen

Talouden toteutuminen tuloslaskelman mukaan

Toimintatuotot

Käyttötalouden ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 1–9/2026 kokonaisuudessaan 74,6 %:n tasolla vuoden 2026 muutettuun talousarvioon nähden ollen yhteensä noin 22,8 milj. euroa. Myyntituotot ja maksutuotot ovat toteutuneet MTA2026:n mukaisina (toteuma-% molemmissa noin 75). Myyntituottoja kertyi noin 17,8 milj. euroa ja maksutuottoja noin 2,1 milj. euroa. Tukien ja avustusten toteuma-% on 45 ja muiden toimintatuottojen 86 % muutetusta talousarviosta. Tukia ja avustuksia kertyi noin 0,5 milj. euroa ja muita toimintatuottoja noin 2,4 milj. euroa. Toimintatuottoja on kertynyt noin 2,4 milj. euroa edellisvuotta vähemmän. Tulojen vähennys selittyy muihin toimintatuottoihin sisältyvien vuokratuottojen noin 2,9 milj. euron vähennyksellä johtuen sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä.

Valmistus omaan käyttöön -oikaisuerän mukaisia tuottoja on kertynyt noin 0,2 milj. euroa (toteuma-% 51).

Toimintakulut

Käyttötalouden ulkoiset toimintakulut toteutuivat 1–9/2026 noin 71,7 %:sti ollen yhteensä noin -67,7 milj. euroa. Henkilöstökuluja kertyi ajanjaksolla -39,1 milj. euroa (74,6 % MTA:sta). Henkilöstökulut kasvoivat noin 1,6 milj. eurolla (+4,4 %) edellisvuodesta.

Palvelujen ostojen toteuma oli -17,7 milj. euroa (toteuma-% 67,3), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden -4,3 milj. euroa (70,6 %) ja avustusten -4,8 milj. euroa (68,2 %). Muiden toimintakulujen toteuma oli -1,7 miljoonaa euroa (70 %). Muutettu talousarvio alittuu näin ollen kaikkien toimintakulujen tiliryhmien osalta 1–9/2026.

Toimintakate

Toimintatuottojen ja -kulujen erotus eli toimintakatteen toteuma oli -44,6 milj. euroa (70,4 % muutetusta talousarviosta). Toimintakate toteutui noin 2,9 milj. euroa budjetoitua paremmin ajalla 1–9/2026. Toimintakate kuitenkin heikkeni edellisvuodesta noin 3,8 milj. euroa (+9,4 %).

Tulorahoitus

Verotulojen toteutumaprosentti 1–9/2026 on 75,6 % koko vuoden muutetusta talousarviosta. Verotuloja kertyi kaikkiaan noin 42 milj. euroa. Kunnan tuloveron toteuma on 75,1 % (n. 32,3 milj. euroa) ja yhteisöverotuoton 81,6 % (n. 4,6 milj. euroa). Kunnallis- ja yhteisöverotuotot ovat yhteensä toteutuneet siis positiivisesti talousarvioon nähden. 1–10/2026 kunnallisveroa on tilitetty +6,6 % ja yhteisöveroa +15 % enemmän kuin edellisvuonna vastaavana ajankohtana. Kiinteistöveroa kaupungille on tilitetty 1–9/2026 noin 5

milj. euroa, mikä on 73,8 % muutetusta talousarviosta. Kiinteistöveron tilitykset 1–10/2026 ovat olleet -6,3 % edellisvuotta pienemmät.

Muutetussa talousarviossa 2026 verotuloja on budjetoitu kokonaisuudessaan noin 2,8 milj. euroa (5,2 %) enemmän verrattuna vuoden 2025 verotulojen toteumaan. 1–9/2026 verotilitykset ovat noin 2,3 milj. euroa edellisvuotta suuremmat. Valtionosuuksia kertyi 1–9/2026 noin 12 milj. euroa (toteuma-% 74,9).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoja ja -kuluja kertyi yhteensä nettona -0,4 milj. euroa toteuma-%:n ollessa 61. Lainojen korkokuluja kertyi noin -0,8 milj. euroa (73 %) ja rahoitustuottoja yhteensä noin 0,4 milj. euroa.

Vuosikate ja poistot

Vuosikatteen toteuma on 1–9/2026 peräti 118 % muutetusta talousarviosta ollen noin 9 milj. euroa. Koko vuoden vuosikatteeksi on arvioitu muutetussa talousarviossa 2026 noin 7,6 milj. euroa. Poistot ovat toteutuneet noin 72,5 %:sti ollen yhteensä noin -6,9 milj. euroa. Vuosikate riitti näin ollen kattamaan poistot ja huomioiden satunnaisiin eriin sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä kirjattu myyntivoitto (noin 4 milj. euroa), tilikauden tulokseksi muodostuu 1–9/2026 noin 6,2 milj. euroa. Koska tilinpäätössiirtoja (poistoeron vähennys) ei ole 1–9/2026 kirjattu, ajanjaksoin ylijäämäksi muodostuu tilikauden tulosta vastaava 6,2 milj. euroa. Ilman satunnaisiin tuottoihin kirjattua noin 4 milj. euron myyntivoittoa tilikauden tulos olisi noin 2,1 milj. euroa 1–9/2026.

Vuoden 2026 tulosennuste

Alkuperäisen talousarvion 2026 mukainen tilikauden tulos koko vuodelle oli noin -2,4 milj. euroa. Vuoden aikana on tehty vuosikatetta parantavia talousarviomuutoksia noin 0,6 milj. euron edestä, joten muutetun talousarvion mukainen tilikauden tulos on noin -1,8 milj. euroa (ilman 4 milj. euron satunnaista tuottoa). Vuoden 2026 tilikauden tuloksen ennustetaan toteutuvan muutettua talousarviota parempana ja olevan noin -0,2 milj. euroa miinuksella (ilman satunnaisia tuottoja). Satunnaisen tuoton sisältävä ennuste tilikauden tulokseksi vuodelle 2026 on noin 3,9 milj. euroa.

Rahoitusasema ja investoinnit

1–9/2026 aikana uusia lainoja ei ole nostettu. Pitkäaikaisia lainoja on lyhennetty 7,9 milj. eurolla. Lisäksi sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen yhteydessä siirtyneisiin kiinteistöihin liittyen siirrettiin kaksi lainaa Sastamalan Vuokrataloille, yhteensä noin 1,5 milj. euroa sekä

kirjattiin osa apporttisiirrosta yhtiön velaksi kaupungille, 3,1 milj. euroa. Kaupungin lainamäärä syyskuun lopussa oli noin 49,1 milj. euroa, mikä on noin 2 100 euroa/asukas (TP2025: 2 436). Maksuvalmius säilyi hyvällä tasolla alkuvuonna. Investointimenot (netto) olivat noin -4,9 milj. euroa ajanjaksolla 1–9/2026, mikä vastaa 62 % muutetun talousarvion nettoinvestoinneista.

Käyttösuunnitelman muutosesitykset:

Konserni- ja elinvoimapalvelut:

Konserni- ja elinvoimapalveluiden osalta esitetään kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi seuraavat käyttösuunnitelman määrärahasiirrot:

- muutos konsernipalveluihin siten, että tuloarviota vähennetään 110 000 euroa (joukkoliikenteen valtionavustus) ja menoarviota vähennetään vastaavasti 110 000 euroa (vähennys joukkoliikenteestä 60 000 euroa ja siirto 50 000 euroa elinkeinopalveluihin)

- lisäys elinkeinopalveluihin 50 000 euroa (johtuen kaupungin osallistumisesta asuntomessuihin)

- muutos työllisyyspalveluissa seuraavasti. Arvioidaan palkkatukien osalta jäävän määrärahaa käyttämättä 893 400 euroa. Tästä sopimuskuntien osuus on 615 000 euroa ja Sastamalan 278 400 euroa. Sastamalan osalta palkkatuista säästyväksi arvioitu määräraha siirretään kattamaan työttömyysetuuksien arvioidun ylityksen katteeksi. Sopimuskuntien palkkatukien määrärahojen säästö vähentää vastaavasti toimintatuottoja kuntalaskutustulon osalta. Käyttösuunnitelmaan tehdään muutos 615 000 euroa tulon vähennykseksi ja vastaavasti menon vähennykseksi.

- kaupungin yhteisiin eriin sitovana eränä arvioitujen maanmyyntivoittojen arvioidaan toteutuvan talousarviota heikompana, miltä osin tuloarviota esitetään vähennettäväksi 200 000 euroa. Toisaalta kotoutumisen laskennalliset korvaukset ovat toteutuneet arvioitua paremmin, joiden tuloarvioita voidaan korottaa 150 000 eurolla. Yhteisten erien toimintakulut ovat toteutumassa arvioitua pienempänä, joten menoarviosta esitetään vähennettäväksi 100 000 euroa

Kaupungin talouden ja toiminnan neljännesvuosikatsaus 1.1.-30.9.2026 sekä konserni- ja elinvoimapalveluiden vastuualueiden katsaus ovat liitteinä.

Toimivallan peruste — Hallintosääntö 75-77 §, talousarvion 2026 täytäntöönpano-ohjeet

Valmistelija — talousjohtaja Markus Jaakkola

Esittelijä — Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä konserni- ja elinvoimapalvelujen toimialan vastuualuekohtaisen neljännesvuosikatsauksen 1.1.-30.9.2026 tiedoksi,

2. hyväksyä alaistensa vastuualueiden väliset määrärahasiirrot, ja

3. merkitä koko kaupungin neljännesvuosikatsauksen 1.1.-30.9.2026 tiedoksi ja saattaa sen edelleen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja talousjohtaja Markus Jaakkola, puh. 040 078 8820